

Przedmiotowy Regulamin
II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
w roku szkolnym 2018/2019

Rozdział 1.

Informacje ogólne

§ 1. 1. Informacje ogólne dotyczące konkursów przedmiotowych, w tym zewnętrznych podstaw prawnych (ustawowych i na poziomie przepisów wykonawczych Ministra Edukacji Narodowej), ujęte zostały w *Regulaminie ogólnym konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego, klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2018/2019*, dostępnym na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach: [Regulamin ogólny](#).

§ 2. Niniejszy Regulamin określa w szczególności aspekty II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019, które nie zostały uregulowane w *Regulaminie ogólnym*, o którym mowa w §1 ust. 1.

§ 3. 1. Ilekroć w niniejszym Regulaminie jest mowa o Konkursie – rozumie się przez to *II Wojewódzki Konkurs z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego*.

Rozdział 2.

Cele Konkursu

§ 3. Nadrzędnym celem II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych jest wspieranie i rozwijanie zainteresowań oraz uzdolnień uczniów, a także pogłębianie ich wiedzy i umiejętności w dziedzinie języka polskiego, w szczególności:

- 1.** kształtowanie postawy poszanowania tradycji i kultury własnego regionu i narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji;
- 2.** rozwijanie kompetencji uczniów, w szczególności:
 - 1)** czytania – pojmowanego jako:
 - a) umiejętność rozumienia znaczeń dosłownych i przenośnych zawartych w różnych tekstach kultury,
 - b) umiejętność świadomego i refleksyjnego odbierania, analizowania i interpretowania różnych tekstów kultury, z wykorzystaniem terminów i pojęć adekwatnych dla tych tekstów;
 - 2)** myślenia naukowego – rozumianego jako umiejętność formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych i analizowaniu historycznych i aktualnych zjawisk/wydarzeń kulturalnych, społecznych, obyczajowych itp.;
 - 3)** umiejętności komunikowania się w języku ojczystym, w tym:
 - a) wypowiedzianie się w mowie i w piśmie ze świadomością formy odpowiedniej do celu wypowiedzi oraz rodzaju sytuacji komunikacyjnej, na tematy związane z literaturą oraz innymi tekstami kultury, a także z własnymi zainteresowaniami,
 - b) posługiwanie się językiem ojczystym ze świadomością obowiązujących norm fleksyjnych, składniowych, słowotwórczych, ortograficznych i interpunkcyjnych;
 - 4)** umiejętności docierania do informacji i korzystania z tych informacji;
 - 5)** umiejętności uczenia się jako sposobu zaspokajania ciekawości poznawczej;
 - 6)** świadomości i ekspresji kulturalnej, rozumianej jako docenianie znaczenia i uczenie się twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w szczególności literatury, sztuk teatralnych i sztuk wizualnych;
 - 7)** kompetencji społecznych i obywatelskich;
 - 8)** krytycznego myślenia, kreatywności oraz twórczego rozwiązywania problemów;
- 3.** promowanie osiągnięć uczniów i ich nauczycieli.

Rozdział 3.

Organizacja Konkursu

§ 4. 1. Uczestnicy I (szkolnego) etapu II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych rozwiązują test sprawdzający wiedzę i umiejętności. Test będzie się składać z zadań zamkniętych (na dobieranie lub/i wielokrotnego wyboru, lub/i prawda-fałsz) oraz z zadań otwartych (krótkiej odpowiedzi oraz/lub zadania z luką oraz zadań rozszerzonej odpowiedzi), sprawdzających umiejętność redagowania jednej z form wypowiedzi wskazanej w § 11 ust. 1 pkt 9 i 11¹.

2. Na rozwiązanie zadań konkursowych uczniowie będą mieć **90 minut** (nie wlicza się do tego czasu czynności organizacyjnych).

§ 5. 1. Zadaniem uczestników II (rejonowego) etapu II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych będzie rozwiązanie testu on-line. Test będzie się składać z zadań zamkniętych.

2. Na rozwiązanie zadań uczniowie będą mieć **60 minut** (z wyłączeniem czynności organizacyjnych).

§ 6. 1. Uczestnicy III (wojewódzkiego) etapu II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych:

- 1)** przystępują do części pisemnej Konkursu, w której wykonują zadanie otwarte rozszerzonej wypowiedzi (redagują wypracowanie), w formie wybranej z katalogu podanego w § 13 ust. 1 pkt 1), z wykorzystaniem umiejętności redagowania form wypowiedzi wymaganych na I (szkolnym) etapie Konkursu;
- 2)** przystępują do części ustnej Konkursu, w której recytują wylosowany wiersz (z zestawu podanego w § 17) oraz dokonują jego analizy i interpretacji.

2. Praca pisemna ucznia (zadanie rozszerzonej odpowiedzi – wypracowanie) będzie oceniana według następujących kryteriów:

¹ Prace niespełniające kryterium zgodności ze wskazaną w poleceniu formą wypowiedzi nie będą oceniane wg pozostałych kryteriów wskazanych w szczegółowym kluczu oceniania – uczeń otrzyma za całe zadanie otwarte 0 punktów z adnotacją: *Praca nie spełnia kryterium zgodności ze wskazaną formą wypowiedzi.*

- 1) zgodność ze wskazaną objętością pracy²;
- 2) związek treści z tematem oraz wartości merytoryczne wypowiedzi, w tym – odwołanie/nawiązanie do wskazanego w temacie wypracowania tekstu literackiego lub/i do innego tekstu kultury;
- 1) zgodność z sugerowaną formą wypowiedzi;
- 2) poprawność kompozycyjna;
- 3) poprawność językowo-stylistyczna;
- 4) poprawność ortograficzno-interpunkcyjna;
- 5) oryginalność ujęcia tematu;
- 6) estetyka pracy.

3. Na zredagowanie pracy pisemnej w ramach zadania rozszerzonej odpowiedzi uczniowie będą mieć **90 minut** (z wyłączeniem czynności organizacyjnych). Liczba punktów przyznanych za pracę pisemną wynosi 70% ogólnej liczby punktów możliwych do zdobycia na III etapie Konkursu.

4. W części ustnej uczeń będzie miał **15 minut na przygotowanie się** do recytacji oraz analizy i interpretacji wylosowanego utworu. Po recytacji, **ustna wypowiedź** – analiza i interpretacja utworu – trwa **minimum 5, maksimum 10 minut**. Liczba punktów przyznanych za część ustną wynosi 30% ogólnej liczby punktów możliwych do zdobycia na III etapie Konkursu.

5. Część ustna będzie oceniana według następujących kryteriów:

1) recytacja (10% punktacji części ustnej): z odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym, z następstwem pauz itp.;

2) analiza i interpretacja wiersza (20% punktacji części ustnej):

- a) zachowanie limitu czasowego,
- b) forma wypowiedzi ustnej (logika, spójność, uporządkowanie), artykulacja, modulacja głosu, dykcja,
- c) wykorzystanie terminów i pojęć teoretyczno-literackich zawartych w podstawie programowej,
- d) dojrzałość analizy i interpretacji, np.: nawiązanie do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, określenie i poddanie refleksji w analizowanym tekście problematyki

² W objętość pracy pisemnej ucznia (wypracowania) nie wchodzi zapisy typu: kod ucznia, data i miejsce eliminacji, treść polecenia/temat wypracowania. Do objętości wypracowania nie zalicza się szacunkowa łączna objętość skreśleń dokonanych przez ucznia. Prace niespełniające kryterium objętości nie będą oceniane wg pozostałych kryteriów – uczeń otrzyma za całe zadanie 0 punktów z adnotacją: *Praca nie spełnia kryterium objętości.*

egzystencjalnej, określenie wartości estetycznych analizowanego tekstu literackiego, wykorzystuje w interpretacji utworu odwołania do wartości uniwersalnych oraz elementów wiedzy o historii i kulturze, wykorzystanie w interpretacji utworu potrzebnych kontekstów.

§ 7. Na II – rejonowym oraz na III – wojewódzkim etapie Konkursu prace pisemne uczniów są kodowane.

§ 8. Dyrektor szkoły/placówki, w której odbywają się eliminacje każdego etapu Konkursu, jest odpowiedzialny za właściwe przygotowanie sali na czas trwania konkursu (brak pomocy dydaktycznych na ścianach z zakresu tematycznego konkursu, samodzielne stanowiska do pracy dla każdego ucznia, właściwe odstępy między uczestnikami konkursu itp.).

§ 9. Na każdym etapie Konkursu zabrania się wnoszenia do sal, w których odbywa się konkurs, pomocy, które mogą umożliwić uczniowi dostęp do informacji składających się na wymagania konkursowe, w tym: podręczników, innych książek oraz środków łączności (np. telefonów komórkowych).

§ 10. Ustala się następujące zasady korzystania z brudnopisów:

1. Na każdym etapie Konkursu uczniowie mogą korzystać z brudnopisów (kartek oznaczonych pieczęcią szkoły/placówki), przygotowanych przez dyrektora szkoły/placówki, w której odbywa się dany etap.

2. Po zakończeniu pracy z testem uczeń oddaje brudnopis Komisji Konkursowej/Międzyszkolnemu Zespołowi Nadzorującemu. Treść zapisów w brudnopisie, niezależnie od ich jakości, nie podlega sprawdzaniu.

3. Brudnopisy nie stanowią dokumentacji konkursowej w rozumieniu zapisów *Regulaminu Ogólnego Konkursów Przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego, klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2018/2019* i nie podlegają obowiązkowi przechowywania do końca roku szkolnego 2018/2019.

§ 11. Strona internetowa Kuratorium Oświaty w Kielcach jest podstawowym źródłem informacji o prawnych i organizacyjnych aspektach II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019 oraz miejscem zamieszczania aktualnych komunikatów dotyczących przebiegu Konkursu, w tym – wyników eliminacji na jego poszczególnych etapach.

Rozdział 4.

Zakres wiedzy i umiejętności na poszczególnych etapach Konkursu

§ 11. Zakres wiedzy i umiejętności wymagany na I (szkolnym) etapie Konkursu obejmuje:

1. Wymagania w zakresie przedmiotu język polski – kształcenie literacko-kulturowe oraz tworzenie wypowiedzi:

– uczeń wykazuje się wiedzą i umiejętnościami w zakresach: odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji, analizy i interpretacji tekstów kultury oraz tworzenia wypowiedzi, w szczególności:

- 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przerośnym, wskazuje informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte), odróżnia w tekście prawdę lub fałsz, realizm od fantastyki oraz fikcję artystyczną od rzeczywistości;
- 2) rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat oraz określa cechy charakterystyczne dla tych rodzajów;
- 3) świadomie posługuje się terminami związanymi z cechami i tworzywem dramatu (didaskalia, tekst główny, akt, scena, dialog, monolog) oraz widowiska teatralnego (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty);
- 4) rozpoznaje cechy gatunkowe komedii i tragedii;
- 5) zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa funkcje;
- 6) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnicę między tekstem literackim a jego adaptacją;
- 7) wypowiada się w piśmie – poprawnie pod względem językowym, interpunkcyjnym, ortograficznym, ze świadomością formy odpowiedniej do celu wypowiedzi;
- 8) identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny, reklamowy;
- 9) rozpoznaje formy gatunkowe: zaproszenie, zawiadomienie i ogłoszenie, podziękowanie, dedykację, instrukcję, w tym przepis; redaguje te teksty oraz prostą notatkę, w tym – notatkę encyklopedyczną z zastosowaniem popularnych kwalifikatorów, notatkę w formie planu, notatkę w formie streszczenia;
- 10) identyfikuje: baśń, legendę, mit, bajkę, fraszkę, wiersz, przysłowie, komiks;
- 11) tworzy, dbając o relacje między częściami składowymi wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity, wymagane formą wypowiedzi elementy

kompozycyjne/graficzne), spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych:

- a) list oficjalny,
- b) list prywatny (pisany z perspektywy własnej lub bohatera fikcyjnego/ literackiego/ historycznego),
- c) opis (krajobrazu, postaci, przeżyć wewnętrznych, przedmiotu);

12) określa funkcję różnych elementów tekstu, używając w szczególności następujących terminów i pojęć (oprócz wymienionych w ust. 1 pkt 1-11): temat i główna myśl tekstu, nadawca i odbiorca wypowiedzi (autor, narrator, podmiot liryczny, czytelnik, słuchacz), bohater, porównanie, przenośnia, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie, anafora, pytanie retoryczne, powtórzenie, wers, zwrotka (strofa), rym, rytm, wiersz (rymowany i biały), akcja, wątek, wydarzenie, morał, przesłanie utworu, poezja, proza.

2. Wymagania w zakresie przedmiotu język polski – kształcenie językowe. Uczeń:

- 1)** rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
- 2)** rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, równoważniki zdań – i rozumie ich funkcje;
- 3)** przekształca zdania pojedyncze w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu;
- 4)** rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła) i wskazuje różnice między nimi, oddziela temat fleksyjny od końcówki;
- 5)** rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki;
- 6)** rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi;
- 7)** rozpoznaje części mowy odmienne i nieodmienne (ich podstawowe kategorie fleksyjne i funkcje w zdaniu), stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;

- 8) odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z „się”, rozumie ich funkcję w wypowiedzeniu;
- 9) odróżnia i poprawnie zapisuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, w tym zdania i równoważniki zdań;
- 10) rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- 11) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
- 12) pisze poprawnie pod względem ortograficznym, w tym w razie potrzeby wykorzystuje wiedzę o:
 - a) wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
 - b) różnicach w wymowie i pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
 - c) zapisie „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami i czasownikami,
 - d) sposobach pisania nazw własnych i nazw pospolitych;
- 13) przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu;
- 14) rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany;
- 15) poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
- 16) rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków;
- 17) zna typy skrótów i skrótowców i określa ich funkcję w tekście;
- 18) poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, cudzysłów, dwukropek, nawias, znak wykrzyknika.

§ 12. Zakres wiedzy i umiejętności wymagany na II (rejonowym) etapie Konkursu:

1. **Wymagania w zakresie przedmiotu język polski – kształcenie literackie i kulturowe³ obejmują zakres z I (szkolnego) etapu Konkursu, a ponadto uczeń:**

³ Por. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia

- 1) rozróżnia gatunki epiki, w tym: opowiadanie i powieść (i ich odmiany, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, *fantasy*), nowelę, dziennik, pamiętnik;
- 2) określa cechy charakterystyczne sonetu, pieśni, trenu; przypisuje podany utwór do odpowiedniego gatunku;
- 3) rozpoznaje balladę, określa jej charakterystyczne cechy gatunkowe;
- 4) rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy;
- 5) rozpoznaje cechy charakterystyczne epepei;
- 6) rozpoznaje i wskazuje charakterystyczne cechy: inwokacji, apostrofy, pytania retorycznego; wyjaśnia ich rolę w tekście literackim;
- 7) rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, apostrofę, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;
- 8) zna i rozpoznaje w tekście: zdrobnienie, zgrubienie;
- 9) świadomie posługuje się terminami związanymi z cechami i tworzywem przekazów audiowizualnych (film, program telewizyjny, program informacyjny, program rozrywkowy, obraz, dźwięk, scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska);
- 10) określa funkcję różnych elementów pieśni i piosenki patriotycznej;
- 11) dostrzega różnice między literaturą piękną a naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcję tych rodzajów piśmiennictwa.

2. Wymagania w zakresie przedmiotu język polski – kształcenie językowe obejmują zakres wiedzy i umiejętności z I (szkolnego) etapu Konkursu, a ponadto uczeń:

- 1) rozpoznaje typy wypowiedzeń: zdania złożone (współrzędnie i podrzędnie) i rozumie ich funkcje, rozpoznaje wykresy tych wypowiedzeń;
- 2) rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków;
- 3) rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- 4) rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (wskazuje rodzaje formantów i ich funkcje w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym), rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;

- 5) zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
- 6) rozróżnia synonimy i antonimy;
- 7) poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki i używa ich we właściwych kontekstach;
- 8) zna podstawowe pojęcia z fonetyki (głoska, litera, sylaba, akcent), rozumie i stosuje reguły akcentowania wyrazów, w tym – zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

§ 13. Zakres wiedzy i umiejętności wymagany na III (wojewódzkim) etapie Konkursu:

1. **Wymagania w części pisemnej obejmują umiejętność funkcjonalnego wykorzystania wiedzy z zakresu I (szkolnego) i II (rejonowego) etapu Konkursu** (kształcenie literacko-kulturowe, tworzenie wypowiedzi, kształcenie językowe). Uczeń:
 - 1) tworzy logiczną, spójną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź pisemną, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny:
 - a) opowiadanie (odtwórcze, twórcze – inspirowane tekstem literackim lub/i innym tekstem kultury), w tym – opowiadanie z dialogiem,
 - b) pamiętnik i dziennik (pisane z perspektywy bohatera historycznego/ literackiego/ filmowego lub własnej),
 - c) sprawozdanie (np. z wycieczki, wydarzenia historycznego lub kulturalnego),
 - d) recenzja,
 - e) wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (np. rozprawka, artykuł, przemówienie),
 - f) wywiad,
 - g) charakterystyka;
 - 2) zna zasady budowania akapitów; tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
 - 3) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
 - 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
 - 5) odróżnia przykład od argumentu, rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji;
 - 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego;

- 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
- 8) znajduje w literaturze i innych tekstach kultury nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- 9) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 10) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 11) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, dokonuje ich hierarchizacji;
- 12) wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
- 13) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np.: biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

2. Wymagania w części ustnej obejmują umiejętność funkcjonalnego wykorzystania wiedzy z zakresu I (szkolnego) i II (rejonowego) etapu Konkursu (kształcenie literacko-kulturowe, tworzenie wypowiedzi, kształcenie językowe). Uczeń:

- 1) recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym, z następstwem pauz;
- 2) tworzy logiczną, spójną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź ustną;
- 3) wykorzystuje w analizie i interpretacji utworu terminy i pojęcia teoretyczno-literackie zawarte w podstawie programowej;
- 4) znajduje w utworze nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- 5) określa w analizowanym tekście problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 6) określa wartości estetyczne analizowanego tekstu literackiego;
- 7) wykorzystuje w interpretacji utworu odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, dokonuje ich hierarchizacji;
- 8) wykorzystuje w interpretacji utworu elementy wiedzy o historii i kulturze;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np.: biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

Rozdział 6.

Wykaz literatury obowiązującej uczniów

§14. Na I (szkolnym) etapie Konkursu uczeń powinien znać następujące lektury:

- 1) Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz opowieści ewangeliczne (o siewcy, o talentach, o pannach roztropnych, o miłosiernym Samarytaninie);
- 2) wybrane mity greckie: o powstaniu świata, o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie, o Orfeuszu i Eurydyce;
- 3) wybrane podania i legendy polskie, w tym o Lechu, Piaście, Kraku i Wandzie;
- 4) wybrane baśnie polskie i europejskie, w tym: Charles Perrault, *Kopciuszek*, Aleksander Puszkin, *O rybaku i złotej rybce*;
- 5) wybrane bajki, w tym – Ignacego Krasickiego;
- 6) wybrane fraszki, w tym – Jana Kochanowskiego, Jana Sztaudyngera;
- 7) Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona*, *Śmierć Pułkownika*;
- 8) Adam Mickiewicz, *Dziady cz. II*;
- 9) Juliusz Słowacki, *Balladyna*;
- 10) Aleksander Fredro, *Zemsta*;
- 11) Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*;
- 12) Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks);
- 13) wiersze poetów wskazanych w podstawie programowej z 2017 r. dla klas IV-VI⁴.

§ 15. Na II (rejonowym) etapie Konkursu uczeń powinien znać następujące lektury:

- 1) Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*;
- 2) Jan Kochanowski, tren I, V, VII, VIII;
- 3) Jan Kochanowski, wybrane pieśni;
- 4) Bolesław Prus, *Katarynka*;
- 5) Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*;
- 6) Adam Mickiewicz, wybrany sonet z cyklu *Stepy Akemańskie*;
- 7) Adam Mickiewicz, *Pani Twardowska*, *Powrót taty*, *Świtezianka*;
- 8) Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*;
- 9) René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań);
- 10) Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*;
- 11) John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*;

⁴ Zadania nie będą sprawdzały znajomości konkretnych utworów poetyckich, ale umiejętność analizy i interpretacji tego typu tekstów.

- 12) Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż);
- 13) Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*;
- 14) Rafał Kosik, Felix, *Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi*;
- 15) Barbara Kosmowska, *Pozłacana rybka*;
- 16) wiersze poetów wskazanych w podstawie programowej z 2017 r. dla klas VII-VIII⁵.

§ 16. W części pisemnej III (wojewódzkiego) etapu Konkursu uczeń powinien znać teksty literackie z I (szkolnego) i II (rejonowego) etapu Konkursu, a ponadto następujące lektury:

- 1) Henryk Sienkiewicz, *Latarnik, Quo vadis*;
- 2) Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*;
- 3) Ignacy Krasicki, *Żona modna*;
- 4) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*;
- 5) Stefan Żeromski, *Szyfowe prace*;
- 6) Sławomir Mrożek, *Artysta*;
- 7) Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty);
- 8) wiersze poetów wskazanych w podstawie programowej.

§ 17. W części ustnej III (wojewódzkiego) etapu Konkursu uczeń powinien znać wiersze poetów wskazanych w podstawie programowej z 2017 r.: Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Anny Kamieńskiej, Joanny Kulmowej, Adama Mickiewicza, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, Jana Twardowskiego, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Stanisława Barańczaka, Cypriana Norwida, Bolesława Leśmiana, Mariana Hemara, Jarosława Marka Rymkiewicza, Wisławy Szymborskiej, Kazimierza Wierzyńskiego, Jana Lechonia, Jerzego Lieberta oraz wybrane pieśni i piosenki patriotyczne.

§ 18. Wskazane jest, aby uczeń podczas przygotowania się do kolejnych etapów Konkursu korzystał z materiałów (teksty literackie, opracowania) zamieszczonych na portalu *Wolne Lektury*.

§ 19. W zakresie językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej źródłami odniesienia są:

- 1) *Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN* pod red. Andrzeja Markowskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004,

⁵ Op. cit.

- 2) *Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji* pod red. Edwarda Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011 i późn.

Rozdział 7.

Wykaz literatury stanowiącej pomoc dla nauczyciela

§ 20. Pomoc dla nauczyciela przygotowującego ucznia do Konkursu stanowią następujące publikacje:

- 1) Bąk J., *Słownictwo i frazeologia w ćwiczeniach*, Wydawnictwo Piątek Trzynastego, Łódź 2015 lub wcześniejsze.
- 2) Behrendt A., *Postacie biblijne i mitologiczne w języku*, Wydawnictwo BBNET, 2014.
- 3) Bortnowski S., *Warsztaty dziennikarskie*, Wyd. Stentor, Warszawa 1999 i późn.
- 4) Częścik A., Częścik J., *Gramatyka, co z głowy nie umyka*, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2008.
- 5) Częścik A., Częścik J., *Interpunkcja, czyli przestankowanie, co w głowie zostanie*, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011.
- 6) Maćkiewicz J., *Jak dobrze pisać. Od myśli do tekstu*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2010 i późn.
- 7) Miodek J., *Nie taki język straszny. O polszczyźnie dla uczniów*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gdańsk 1996 i późniejsze.
- 8) Miodek J., *Ojczyzna polszczyzna dla uczniów*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gdańsk 1996 i późniejsze.
- 9) Nagajowa M., *Sztuka dobrego pisania i mówienia*, Wydawnictwo Oświata, Warszawa 2003.
- 10) Włodarczyk B., Kremiec A., Rolka L., Stopka D., *Słownik poezji SP GREG*, Wyd. GREG, 2008.
- 11) Piekarczyk J., *Słownik polskich postaci historycznych*, Wydawnictwo GREG, 2005.
- 12) Szymanek K., *Sztuka argumentacji. Słownik terminologiczny*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001 i późn.
- 13) Podstawowe pojęcia filmowe (materiał pomocniczy Centrum Edukacji Obywatelskiej):
http://www.ceo.org.pl/sites/default/files/news-files/podstawowe_pojecia_filmowe.pdf
- 14) Olczak E. (red.), *Polaków dzieje malowane*, Wydawnictwo Demart, 2016 lub wcześniejsze,

15) Zbróg P., *Wojna o kształcenie językowe. Praktyczny model*, Mac Edukacja, Kielce 2005 i późn.

oraz

poradniki dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji: <http://www.ore.edu.pl/>:

16) Braun M., Mach M., *Jak pracować ze zdolnymi? Poradnik dla nauczycieli i rodziców*, ORE, Warszawa 2012.

17) Fechner-Sędzicka I., *Model pracy z uczniem zdolnym w szkole podstawowej. Jak praktycznie i systemowo zorganizować edukację uczniów zdolnych na poziomie szkoły podstawowej?*, ORE, Warszawa 2013.

18) Knopik T., *Czas wolny... od nudy. Zrównoważony rozwój uczniów zdolnych w ramach zajęć pozalekcyjnych*, ORE, Warszawa 2014.

19) Kosyra-Cieślak T., *Praca z uczniem zdolnym na lekcjach języka polskiego i zajęciach pozalekcyjnych*, ORE, Warszawa 2013.

20) Limont W., Cieślukowska J., Jastrzębska D. [red.], *Zdolni w szkole, czyli o zagrożeniach i możliwościach rozwojowych uczniów zdolnych. Poradnik dla nauczycieli i wychowawców*, ORE, Warszawa 2012.